

JUTRO

Neodvisen političen dnevnik.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

„JUTRO“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1/2 ur. zjutraj, ob ponedeljkih ob 9. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnih mesečno K 1.—, z dostavljanjem na dom K 1.20; s pošto celoletno K 18.—, polletno K 9.—, četrtletno K 4.50, mesečno K 1.50. Za inozemstvo celoletno K 28.—.

: Posamezne številke po 4 vinarje. :

Uredništvo in upravnništvo je na Miklošičevi cesti št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu, naročnina upravnštvu. Ne-frankirana pisma se ne sprejemajo, rokopi si se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašnju popust. Za odgovor se priloži znamko.

Samo ne razkela narodno-napredne stranke!

(Z dežele.)

Na deželi z zanimanjem sledimo, kaj se pravzaprav godi v Ljubljani. Ne vemo vsega, v nejasnem smo, vendar čutimo, da se končno enkrat v narodno-napredni stranki vrši odločilni boj za to, da pridejo do veljave „mlajši“ in padejo stari principi „larške“ gonje, brezdelnosti in defenzive. Oster je ta boj in huda je radi tega kriza, v kateri je stranka. Razen shodov „Skale“ in Ganglovih shodov v Belokrajini je od božiča 1909 vse tiho. Nič krvi, nič ognja ne pride več iz Ljubljane. Zato pa mi pozdravljamo, da mlado gibanje prodira, če tudi s težkim bojem.

Eno pa naj nam bo dovoljeno pri tem izraziti, kar je naša iskrena želja.

Kaže se, da med „mladini“ v Ljubljani niso le samo golobradi mladeniči, ki so prinesli veselje do dela z univerze. Niso to samo tisti mladi možje, ki so iz radikalnih akademičnih društev prinesli duh delavne opozicije. Vidimo, da jim je na stran stopila in se pridružila cela vrsta starejših uglednih mož, ki so istotako nezadovoljni. Vidimo, da danes ta opozicija ni gruča oštarijskih zabavljačev, ampak vztrajna moč, ki ne počije več, dokler ne zmaga. To se ne da pohoditi. Zato imamo zdaj upanje, da ne pride do tega, kar se je že tolikrat zgodilo: da so namreč gručo nezadovoljnih vrgli ven in ostalo je vse pri starem.

Kolikrat smo že upali na reformo stranke! A vselej so reformatorje spretno izrinili in jih proglasili malone za klerikalce. Če se to zdaj spet zgodi, potem izgubimo mi na deželi, ki že toliko časa živimo in se borimo brez zaslonbe, za vselej upanje, da bo kdaj prišlo iz Ljubljane kaj novega življenja in navdušenja. Ako naj ostane pri starem, potem trdim mirno, da nam stranke treba ni, kajti mi na deželi od take stranke sploh nimamo nič pomoči.

Zategadelj pa apeliramo na razumne voditelje naprednjakov, imenoma na Hribarja in dr. Tavčarja, naj storita vse, da stranka ne razpade. Raje naj odpadejo neljube osebe, kot da bi stranka izgubila vse upanje na kako napredovanje. Ne dajte si napolnjevati ušes po gotovih trobentačih, ki ničesar ne delajo. Storite, kar velewa korist stranke, ne pa pogled na gotove osebe. Če zdaj pride do razkola in če spet gredo mlajši, na katere smo upali, potem lahko govorimo o koncu narodno-napredne stranke. Po deželi že itak obupujemo, od „starinov“ niti zahtevati ne moremo, da kaj pričakamo. Storite vse, da ne pride do razkola in razpada narodno-napredne stranke!

Iz slovenskih krajev.

Iz Novega mesta. O belokranjski železnici krožijo po Novem mestu čudne govorice. Zadnji čas se je poizvedelo iz prav zanesljive strani, da je celo upanje že zdavnaj šlo po vodi. Inženirji, ki vlečejo masne plače in izzivajo na vseh krajih mirne Slovence, se takoj po novih državnozbornih volitvah podajo na svoje prejšnje mesto in zapuste Novo mesto za vedno. Toliko v vednost „Slovenca“, ki je o belokranjski železnici tako točno in stvarno poročal.

Kmetijska podružnica za Novo mesto je priredila v nedeljo in ponedeljek na Kandijskem sejmišču govejo in svinjsko razstavo, na dvorišču župana Štemburja pa perotninarstvo razstavo. Za to razstavo, ki je bila pri obeh političnih strankah prav velikega pomena za povzdigo živinoreje, delala se je reklama samo pri klerikalnih posestnikih — v prvi vrsti župniščih in Štemburjevih pristaših. Ta razstava, kakor že povedano, se je vršila v Kandiji, dasiravno ima Kmetijska podružnica svoj sedež v Novem mestu. Zakaj se ni razstava priredila v Novem mestu, kjer ima podružnica pripomočke za vse panoge kmetijstva, temveč v sosednji občini — ve samo oče Zirc in ravnatelj grške šole Rohrmann. Novomeščani so nad tem klerikalnim početjem silno ogorčeni.

O kmetijski šoli in ravnatelju Rohrmannu se čujejo prav čudne govorice. Mi tega javnosti ne zamolčimo, če se razmere v kratkem temeljito ne spremenijo. Vsem staršem pa, ki nameravajo letošnjo jesen poslati svoje sinove v to šolo, svetujemo, da se o teh razmerah dobro pouče. — Grška šola je eden najstrožjih in najbolj klerikalnih zavodov na celnem Dolenjskem, posebno po novi brezpotrebni ureditvi in „ravnatelju“ Rohrmannu, ki sedi v mogočnih dvoranah na baržunastih blazinah in vleče tako plačo, kakor prav noben drž. uradnik v Novem mestu. — Deželni odbornik profesor Jarc pa, ki nima ne duha ne sluha o kmetijstvu, zadnji čas kaj rad obiskuje kmetijsko šolo na Grmu. On pač ve, kje se dobi zastoj dober in pristen cvček.

Izzivanja Nemcev so v Novem mestu na dnevnem redu. Odkar imamo v Novem mestu oddelek za trasiranje belokranjske železnice, se godijo stvari, ki so za kraj, ki je popolnoma slovenski, nekaj vnebovpijočega. Ta trasijski oddelek, pod vodstvom verskoblastnega Teodorja Opitza, vzdržuje ljudi, ki so lačni privandrali iz rajha. Ti ljudje, ki so deloma falirani obrtniki, hočejo Novo mesto čez noč ponemčiti. Če si z njimi v družbi, te ti mlekožobci s takimi izrazi obdelujejo, da se čudiš nesramnosti. Najbolj se odlikujeta Puppenberger in Hasenburger, seveda tudi Bel-schan, Stockhammer in dr. se lahko kosajo

z njima. Ti ljudje psujejo Novomeščane z najgršimi priimki kakor: Verfluchte Krainer, Krainer-Schweine itd. Ponoči pa prepevajo nemške pesmi, v svojih stanovanjih pa pojo dan za dnevom „Die Wacht am Rhein“. Tako se godi v metropoli Dolenjske — v Novem mestu. — A ne samo to! Tudi novomeškega rojaka pod imenom Ladiha imamo, ki na enak način, posebno kadar je v „ročah“ — izziva mirne Slovence. Ta mladenič, ki si je skozi več let z usmiljenjem služil kruh s tem, da je v Monakovem šival in popravil stare hlače, je postal, odkar je na novomeškem kolodvoru vpisan v delavski register pod imenom „K. K. Stationsaufseher“, tako predrzen, da si je upal pred kratkim v svoji popačeni nemščini peti v kolodvorski restavraciji „Die Wacht am Rhein“. No! Radi mu odpustimo to veselje, samo pazi naj, da se mu v prihodnje kaj ne zgodi. Vprašamo le g. načelnika g. Kiepacka, li on ve za to izzivanje in ali je dovoljeno uslužbencem novomeškega kolodvora, da v slov. družbi prepevajo „Die W. am R.“?

Iz Maribora. Štaterska napredna slov. akad. ferijalna društva (Bodočnost, celjska podružnica „Prosvete“, Klub napr. slov. akad. v Celju ter podravska podružnica in slovenjebistriško-konjiški odsek „Prosvete“ prirede v soboto, 24. t. m. I. skupno zapupno anketo o narodno-prosvetnem delovanju na Štaterskem. Na dnevnem redu so referati za celjski, mariborski in ptujski okraj. O narodno-obravnem delu na Slovenskem referira g. Ivan Prekoršek, potovalni učitelj CMD. Opozarjamo na ta pomembni sestanek zlasti akademike, učiteljsvo ter ostalo inteligenco v spodnještaterskih mestih in trgih. Sestanek se vrši po § 2. in sicer se začne ob pol 10. uri dop. ter se nadaljuje ob pol 3. uri pop. Pojasnila in vabila ozir. legitimacije daje podravska podružnica „Prosvete“ v Mariboru, Narodni dom. Vsak udeleženec si mora že med sestankom preskrbeti legitimacijo. — Podravska podružnica „Prosvete“ v Mariboru ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 24. t. m. ob 8. uri zvečer v restavraciji Narodnega doma. Dnevni red: I. Poročilo načelnika. II. Poročilo odbora. III. Poročilo preglednikov. IV. Volitve. V. Slučajnosti. Somišljeniki uljudno vabljeni.

Odbor.

Splošni pregled.

Protipoljske škane.

Iz Minska na Ruskopoljskem se poroča, da je počel pred tedni rimskokatoliški škof Cieplak svoje vizitacijsko potovanje, na katerem je prišel tudi v Kroszyn. Pri slovesnem sprejemu so okrasili župnik Stefanowicz in grajščaka Swiatopolk-Zawadzki in Kiersnowski svoja poslopja z zastavami v poljskih barvah. To seveda ruski

vladni ni bilo prav in guverner je obsodil sedaj vse tri, vsakega na 200 rubljev globe, škof pa je bil nenadoma s potovanja pozvan v Petrograd, da se opraviči in pojasni zadevo.

† Poslanik Nelidov.

Ruski poslanik Nelidov v Parizu je po daljši bolezni v soboto v starosti 75 let umrl. Z Aleksandrom Ivanovičem Nelidovom je zginila s površja ena najmarkantnejših oseb ruske diplomacije. Ošla je znatna individualnost, ki je mnogo uplivala na potek zunanje ruske politike. Kot pristaš slavočilnih idej, kot prijatelj ruskih besednikov slavočilstva v drugi polovici prošlega stoletja, se je Nelidov vseh 55 let svojega diplomatskega vedno zavzemal za slavočilstvo. Nelidov je bil zelo nadarjen in več svojega posla; bil je v raznih deželah v raznih službah. Aleksander II. je Nelidova zelo ljubil, Aleksandar III. ga je čislal nad vse, Nikolaju II. je pa bil svetovalec in njegovo besedo je car vedno upošteval. Nelidov je bil premišljen realni politik, za himere mu ni bilo časa. Pred očmi mu je bila vedno istinitost in te si je želel. Za rusko-turške vojske leta 1877. je pripadla Nelidovu važna vloga, zgodovinsko-važna. Kot ravnatelj diplomatske pisarne se je on z drugimi posvetoval in je bil sodelježen pri sklepanju mira v San Stefanu. Za Rusijo in Slavonstvo je zmerni Nelidov veliko storil. On zapušča pet sinov, tri v diplomatski službi. Oženjen je bil s sestro kneza Hilkova, ki je zgradil sibirsko železnico.

Utrditev panamskega kanala.

Predsednik združenih držav severoameriških Taft je v nekem svojem govoru povedal, da bode priporočal, da se dovoli za gradnjo utrditev panamskega kanala 2 milijona dolarjev. To bode storil v decembru, ko bode odpravil na kongres posebno odposlanstvo. Istotako je obljubil zastaviti svojo besedo za gradnjo dveh novih dreadnoughtov in je izrekel nado, da pač ne bode želja hraniti ovirala gradnje dreadnoughtov do otvoritve panamskega kanala.

Slovensko Sokolstvo na medzletnih tekmah v Ljubljani dne 25. septembra.

Včeraj smo poročali, kakšen namen in pomen imajo medzletne tekme v Sokolstvu. Ne pretiravamo, ako trdimo, da so tekmovalne telovadbe Slovensko Sokolstvo vzdignile na tisti nivo vsestranske izobrazbe telesa in duha, kjer nam je zagotovljen ne le obstoj, marveč uspeh tak, ki si ga pač vsi zavredni Slovenci želimo. Zagotovljen je uspeh: Saj se je vračalo Slovensko Sokolstvo zmagonosno s slovanskih tekem, pa tudi z mednarodnih tekem, kjer je ono tek-

LISTEK.

MICHEL ZÉVACO:

Otroci papeža.

Roman iz rimske zgodovine.

[103]

„Nikakor še nisem bila manj brez uma, Borgia!“
Papež je vzdrhtel. Prvikrat ga je Maga zdaj imenovala s pravim imenom. Čutil je, da se zbira nesreča nad njegovo glavo.

„In ti mi nočeš dati protistrupa? ... Zakaj ne? ...“
„Zato ne, ker hočem, da trpiš, Rodrigo!“
To pot je popadla papeža groza. Glas Maga se je izpremenil ... Zdelo se mu je, da pozna ta glas ... Kje? ... Kdaj — kdaj ga je slišal? ... Umaknil se je za par korakov, kakor da je zagledal pošast.

„Ali nočeš rešiti nesrečnice?“ je zajecjal, drgetaje pod neznanim davljenjem svoje groze.

„Ne, Rodrigo,“ je odgovorila Maga, ki se je bila tudi umaknila v ozadje votline, tako da je Borgia skoraj ni več videl. „Ne! Jaz nočem rešiti dekleta ... zato ker te poznam!“

„Poznaš me?“ je ponovil on, ves poparjen.
„In tudi njo poznam!“ Poslušaj, Rodrigo! Pred šestnajstimi leti je bila ta deklica izpostavljena na stopnicah pred cerkvijo Angelov ... Od lastne strahopetne in zločinske matere ... In kako naj ne bi bila strahopetna in zločinska, ko se je vdala tebi! ... Njena mati jo je zavrгла ... ali slišiš? ...“

„Pred cerkvijo Angelov!“ je zajecjal papež ... „Ah, spominjam se! ... Tista mati je bila ...“

„Tista mati je bila grofica Alma, tvoja ljubovnica ... in zavrženi otrok, otrok, ki sem ga pobrala jaz ... otrok, ki je malo manjkalo, da ga ni oskrnil nečisti duh tvoje pohote ... otrok, ki si ga umoril, Borgia — je tvoja hči!“

Papež je omahnil ... kolena so se mu sklenila ... Zlovesči glas Maga se mu je zabadal v glavo kakor razbeljena igla ...

„Moja hči!“ je zamrmral.

„In zdaj, Rodrigo, ali hočeš vedeti, zakaj je ne rešim, dasi bi jo lahko rešila ... Ali hočeš vedeti? ...“

Toda Borgia ni več poslušal, ni več slišal ... Pijan od strahu in groze, se je bil splazil iz votline in je zbežal tja v noč, sklonjen, opotekaje se semintja, in z blazno trdovratnostjo ponavlja besedo, ki mu je bila zadela dušo:

„Moja hči! ... Moja hči! ...“

„To je začetek kazni!“ je zamrmrala Rosa Vanozzo.

XXXIV.

Oče.

Skoraj celo uro je blodil Rodrigo Borgia po hribu, trgaje si roke ob trnju in skakaje čez skale in kamenje ...

Ta beg v noč je pomiril njegovo strašno razburjenost. In čuvstvo njegove groze se je polagoma razkadilo.

Pamet in preudarek sta kaj kmalu nadomestila razdraženost njegovega duha. On ni bil tak človek, da bi predolgo ječal — in dokaj kmalu se mu je posrečilo zamoriti krič, ki mu ga je v prvem hipu iztrgala narava. Od streljaja, ki ga je bil skoraj podrl, je ostalo naposled le še začudenje in nekako bolno strmenje.

„Ne mislimo več na to!“ je zamrmral, odhajaje proti vili.

A vseeno, nehoté je mislil: stresljaj je bil prehud ... Nenadoma se je spomnil, da baš zdaj dva njegova odposlanca poizkušata pripeljati grofa Alma. In kmalu se je pridružila misel, da Cezar zbira armado, s katero hoče korakati nad Monteforte, ki ga brani Beatrica ... sestra umorjenke, druga hči grofice Alma!

„Usoda, usoda! ... Dvoje rodbin stoji druga drugi nasproti! In ena izmed njih mora poginiti! ...“

Ko se je vrnil v vilo — to pot se mu ni zdelo vredno skrivati svoj prihod — mu je ostajal od vseh teh dogodkov gluh nemir, ki ga je skušal potolažiti, a se mu ni posrečilo docela. Se vedno se mu je zdajpazdaj vračala groza in ga je napadalo sočutje, ki ga je dušil, kolikor je mogel.

Napotil se je proti sobi, kjer je spala deklica svoj večni sen. Hotel je videti, kakšna je njegova „hči“, pogledati jo z očmi očeta in ne več z očmi zaljubljenca. Toda obrnil se je nazaj, kajti nenadoma ga je popadel praznoveren strah — pri njem kaj redka prikazen. Misel, da bi stopil pred mrljica, ga je pretresla do mozga ... Čutil je nujno potrebo videti kogarkoli, govoriti z živim človekom ...

S takimi mislimi v glavi je prišel mimo sobe abata Angela in trdo potkal. Abat je takoj odprl in kričnil od začudenja.

„Moj Bog, sveti Oče ... Pa ne, da bi bila vaša Svetost bolna? ...“

„Ne, ne, Angelo ...“

„Pokoncu ob taki uri ... skoraj bo polnoči ... kolika neprevidnost! ...“

„Hotel sem te videti ...“ je zablebetal papež ... Mladi duhovnik je poslušal z nemirnim strmenjem.

(Dalje.)

movalo z velikimi narodi, ki po številu niti za primerjati niso z malim narodom slovenskim. Saj se je izvežbalo in izurilo nebroj vaditeljev in organizatorjev ravno na različnih tekmah. Saj ti vaditelji in organizatorji s čisto dušo in trdnim prepričanjem odkrito in nesebično delajo, žrtvujejo celo svoje dragoceno življenje še dragocenejši jim sveti stvari — Sokolstvu! In take moči so z d a t n e. Slovensko Sokolstvo vdobiva vedno več moči. Sveže lmoči rastejo naprej na polju, ki ne pozna zime — na sokolskem polju. Brez večjega počitka naprej do vzvišenih ciljev, zato priredi Slovenska Sokolska Zveza medzletne tekme.

Tekem v takem okvirju ona pač še ni priredila. Težke vaje, komplicirane sestave v nižjem, še težje in komplicirane v višjem oddelku. Najstrožja sodba po navodilih za tekme, to je princip pri tekmovalnih telovadbah povsod in tega principa se strogo drži tudi Slovensko Sokolstvo: Pri telesu začni vzgajati, ako si hočeš dušo vzgojiti tako, da ti bo narod, ki mu pripadaš, hvaležen, da te bo vesel.

Dasi so neprimerno težke te določene tekmovalne vaje in je v Slovenskem Sokolstvu nebroj novih, mladih društev, se je prijavilo dosedaj nepričakovano veliko število tekmovalcev: 14 vrst za nižji in 5 vrst za višji oddelk. Vsaka vrsta šteje po 6 tekmovalcev, je torej skupaj 114 tekmovalcev. Določeno je na drogu po 5 vaj, na bradlji po 5, na konju na šir z ročaji po 5 na obe strani, skok v višino, tek in 5 prostih vaj. Izmed teh vaj se izžreba po ena za drog, po ena za bradljo, po ena na obe strani za konja in dve prosti vaji. Izžrebane vaje se naznani tekmovalcem šele isti dan na tekmovališču. Za skok v višino in tek je že naprej določeno in sicer: skok v višjem oddelku 140 cm, v nižjem 130 cm; tek v višjem oddelku 92 metrov v 13 sekundah, v nižjem oddelku v 14 sekundah.

Gotovo bo slavno občinstvo obiskalo te tekme v največjem številu, da se prepriča zopet na lastne oči o resnem, važnem in težkem delu, ki ga opravljajo telovadci dan za dnem, mesec za mesecem, leto za letom. Uspehi Slovenskega Sokolstva so uspehi vsega naroda slovenskega. Vseh uspehov bodisi v tujini ali na domačih tleh je bil in bo deležen ves slovenski narod. Slovensko Sokolstvo je za narod slovenski, ono hoče vzgojiti krepke in zdrave Slovence na telesu in duši. Zavedni Slovenci so pa dolžni to podpirati. Na zdar!

Dnevne vesti.

Vljudno, a odločno vprašanje č. predsedstvu narodno-napredne stranke! Za nedeljski shod odbora zaupnikov je nekdo napravil tako zmešnjavo, da bo prišlo do neprijetnih prizorov. Mi za danes ne podtikujemo krivde, a odločno opomnimo, da pride na shod tega odbora zaupnikov v smislu opravičnega reda narodno-napredne stranke le onih 30 gospodov, ki so bili februarja 1909 izvoljeni od shoda zaupnikov v odbor, dalje po 1 delegat naprednih političnih društev ter vsi deželni poslanci in državni poslanec ljubljanski. Konstatujemo, da so vabljeni gospodje, ki niso v odboru! Dalje konstatujemo, da politična društva vabil še niso prejela. Ali se hoče naše najvažnejše organizacije prezreti? Mi nismo nikomur nevoščljivi za udeležbo na shodu, a red mora biti. Najboljše bo, da se imena objavijo, sicer bode prišlo do velikih nepriilik.

Mali listek.

V. F. JELENC:

† Josip Kainz.

(Konec.)

In res za gorami se začne svitati, krvavordeča zarja razsvetli poltmo ... a v naslonjaču se sesede Oswald Kainz, njegove pesti se krčijo, zdaj se zopet širijo skoraj prozorni prsti, oči se izbulijo, jezik se zapleta in popolen kreten spregovori one hrepeneče besede: „Mati, mati, daj mi solnce!“

To je bil Kainz, največji in najboljši interpret gesla l'art pour l'art v igralski umetnosti, to so le tri uloge iz njegovega ogromnega repertoarja, tri vloge iz njegovega življenja. In tak je bil Kainz vedno, pa naj je igral zaljubljenega Romea, ali pa starega Grúza v Schönherrovi „Zemlji“, naj je igral kralja Alfonsa ali pa don Carlosa ali Cyrana de Bergerac.

Sedaj so nenadno utihnila ona usta, ki so prekipela tolikokrat v nerazumljivih melodijah besed, saj Kainz je bil prvi in edini melodik v vrstah dramskih umetnikov, verzi so se v njegovi duši spreminjali v melodijo, ki se je gibala, rasla in padala do skrajnih mej tonov, a vendar ni bilo v njegovih besedah nič glasbe, nič ritmike, bila je le melodija, ki si jo je ustvaril v svoji duši Kainz sam, ko se je združil njegov genij z duhom pesnika.

Infamija najpodlejše vrste. Da bodo „Slovenčevci“ na naše razkritje o poskušanem angažiranju g. V. M. Zalarja za tajnega korespondenta „Slovenca“ odgovorili s kako velikansko infamijo, to smo trdno pričakovali, ker „Slovenčevci“ poštenje že dobro poznamo. Da je pa „Slovenec“ zmožen takih pvdlosti, kakor jih je zagrešil včeraj v svoji notici „Z mestnega liceja“, tega bi pa skoro ne bili mogli verjeti. „Slovenec“ ne napada g. V. M. Zalarja, ker dobro ve, da mu „Slovenčevci“ napadi prav nič ne škodujejo, da ga prav nič ne bole in da se iz njih prav pristrčno norca dela. Napadel pa je njegovo sestro, češ, da je „svobodomiselná filozofinja“ in „sestra potegnjenega predsednika jugoslovanskega krematorija“. Poskus škodovati sestri gospoda Zalarja zato, ker ima „Slovenec“ z gosp. Zalarjem afero, je tako umazan in podel, da se obsoja sam ob sebi. V polni nagoti pa se ta umazanost in podlost pokaže, če povemo, da je g. Zalar s svojo sestro ravno zaradi svobodomiselstva navskriž že nad eno leto, odkar je izstopil iz katoliške cerkve. Kar se pa tiče „potegnjenega predsednika jugoslovanskega krematorija“, konstatiramo, da je hotel Mojskerc g. Zalarja že približno pred mesecem angažirati za „Slovenca“. Sešla sta se slučajno na ulici in sta šla potem proti „Katoliški tiskarni“. Med potjo je omenil Mojskerc, da bi g. Zalar, ki ima v „Narodu“ rubriko „Izpred okr. sodišča“, lahko izpred sodišča poročal tudi za „Slovenca“. Povabil ga je kar takoj tudi v „Slovenčevci“ uredništvo, da bi se tam dogovorili o honorarju itd. Seveda je g. Zalar to Mojskerčovo ponudbo brez debate odklonil. Kakor je takrat resno mislil s svojo ponudbo, tako je resno mislil tudi zdaj. In zato konstatiramo vnovič: „Slovenčevci“ urednik Mojskerc je hotel — seveda v sporazumu z drugimi klerikalnimi kapacitetami — proti mesečnemu honorarju pridobiti brezkonfesijskega tajnika slovenske Svobodne Misli V. M. Zalarja za svojega tajnega poročevalca ali špijona, kakor jih ima žal pač več v naprednih vrstah. To ostane pribito vkljub „Slovenčevim“ infamijam in zavijanjem.

Triller proti Ribnikarju. Prihodnja obravnava pri tukajšnjem c. kr. okrajnem sodišču v znani aferi se vrši prihodnjo soboto, dne 24. t. m. ob 3. popoldne, in sicer v razpravnih dvorani št. 28.

Deželni zbor se bo sešel prihodnji mesec, a klerikalci se že pred prvo sejo tresejo. Zakaj? Boje se odgovora, ki ga bodo morali dati javnosti o sklenjenih, pa nepotrjenih zakonih, o 10 milijonskem posojilu, ki ga jim vlada ne dovoli, o obljubah, ki jih niso izpolnili in o deželnem denarju, ki so ga deloma že zapravili. Dr. Šusteršič in Šuklje bosta imela prve dni oktobra važne konference, da sestavita — dva osivela lisjaka — še o pravem času program, kako bosta zbornico — nalagala. Bravo, katoliški paraziti!

Klerikalno sleparstvo z vodovodnimi silami na Gorenjskem so kmetje ob Savi že začeli spoznavati in dr. Lampe, ženin Mandel, ta kunštni dr. Zajc se naj le pripravijo na levite, ki jim jih bodo brali ti volilci. Zdaj je kmetje pošten možakar-strokovnjak poučil temeljito o švindlu, ki ga klerikalna družba gori omenjenega kvarteta uganja. Ko so kmetje slišali, da iz vsega tega Lampetovega žita ne bo nobene moke, pač pa da zna požreti deželi milijone, če se bo dežela začela baviti s takim podjetjem, so od Medvod do Jesenic kar pesti stiskali. Pouka je treba razsodnim ljudem, pa bodo kmalu vzeli bič v roke in udarili po hrbtih teh rimskih sleparjev!

Klerikalci za draginjno v Ljubljani in proti upeljavi argentinskega mesa. Prof. Jarc je imel preteklo nedeljo po Belokrajini shode, na katerih je ostro govoril proti vpeljavi argentinskega mesa, češ, da bo vsled tega domača živinoreja trpela. Klerikalci se ljubljancem ob vsaki priliki prilizujejo, če pa pridejo na deželo, pa kmete farbajo. Klerikalcem je namreč samo za lasten žep. Draginja njim ne škoduje, ker žive od drugih žuljev.

All ni to izzivanje? Nemci so včeraj, na dan 20. IX. razobesili prvič zastavo na dograjeno nemško gledališče. Nemci se hvalijo, da so razobesili nalašč na ta dan zastavo, da bi „Slovenec“ malo podražili. V Ljubljani je vedno lepše. Nemci smejo izzivati, celo napadati Slovence, Slovencem se pa celo pravice kratijo.

Narodna trdka in domače delavstvo. Na Dunajski cesti je betonsko podjetje, katero hoče biti domače slovensko, ali to ne odgovarja nikakor resnici. Pri dotični trdkci je namreč sodrug Nemec in sicer luteranec. Stavbni vodja je istotako Nemec in sicer celo žid, ing. Emil Reich. Naravnost krasno je vse urejeno, posebno ker so podporniki te trdkce celo šenklaški korarji. Pa to naj bi že bilo, ali tam vladajo naravnost škandalozne razmere. Posebno napram domačinom, katere hočejo sistematično popolnoma uničiti in jih nadomestiti izključno s samimi tujci, se slabo nastopa. Kako surovo se dela v tovarni z ubogimi delavci, naj dokaže samo ta-le slučaj: Nemški strojnik pretepava fantiče, kateri so tam zaposleni, brez vzroka tako občutno, da je pred kratkim enega tako obsuval, da je moral iti k zdravniku. Pripomnimo le še, da dokažemo to s pričami. Sedaj na jesen odstavljajo vse domače delavce, ali vsprejemajo pa same švabe. Pač žalostno tembolj, ker domačinom plačujci naravnost sramotno za težko delo, tujci pa lenarijo po stavbah za dobro plačo. Odjemalci izdelkov so pa Slovenci. Z.

Imenovanje. Cesar je imenoval poštnega inšpektorja dr. Franca Tobiascha v Pragi podpravateljem poštne in brzojavne direkcije v Trstu.

Zrelostni izpit na kranjski gimnaziji. Na c. kr. gimnaziji v Kranju se je vršil dne 20. t. m. pod predsedstvom deželnega šolskega nadzornika Franca Hubada zrelostni izpit. K skušnji sta se prijavila dva kandidata, namreč Vladislav Gabršek iz Krškega in Štefan Pajntar iz Bukova na Primorskem. Oba kandidata sta bila proglašena sposobnim za višje študije.

Kočevska gimnazija ima letos 171 učencev, torej ravno toliko kot I. razred I. državne gimnazije v Ljubljani. Značilno je, da ima 6. razred 11, 7. in 8. razred po 8 učencev. Poleg tega ima ta zavod pripravljalni tečaj, ki ga nima nobena slovenska gimnazija, dasi ima ta razred le 12 učencev. Zanimivo je tudi to, da je na kočevski gimnaziji sistemiziranih ravno toliko definitivnih učnih moči, kot v Ljubljani na II. državni gimnaziji, ki ima 470 učencev. Za kočevsko gimnazijo plača država na leto za učitelstvo in vzdrževanje zavoda okoli 80.000 K. Na vsakega dijaka izda torej država čez 470 K. Ako pomislimo, da so Kočevci še bolj neumen rod kot Tirolci in da niso dostopni za prav nobeno višjo izobrazbo, moramo reči, da je ves ta denar vržen na cesto. Tako se meri pravica za Kočevce in za Slovence!

Dopustitev učenk na deške meščanske šole. Ministrstvo za uk in bogočastje je deželnim šolskim uradom naznanilo, da ni nikake ovire, da ne bi tudi učenke obiskovale deških meščanskih šol. Vendar pa

mora biti njih število omejeno. Z ozirom na imenovani ministrski odlok je deželni šolski svet izdal sledeče odredbe: 1. Učitelji imenovanih zavodov se pozivljajo, da z ozirom na obisk učenk učni red primerno preurede in primerne predloge glede eventualnih sprememb takoj naznani. 2. Ravnateljstva morajo takoj naznani, če se bo radi obiska gojenk izkazalo primanjkanje šolskih prostorov. 3. Vzdrževatelju meščanskih šol ne smejo biti lastni volji radi ustanovitve meščanskih šol, nastati nikaki večji stroški. 4. Vsprejem gojenk mora dovoliti okrajni šolski svet sporazumno z učiteljskim osebjem. 5. V nobenem razredu ne sme biti nič več kakor šest hospitantinj. 6. Hospitantinje morajo skupno z učiteljem vstopiti v razred in tudi oditi. Med pavzami morajo biti v posebnih prostorih. 7. Hospitantinje morajo koncem šolskega leta napraviti izpit. Okrajni šolski svet ima pravico hospitantinj hospitaliranje radi kakih pregreškov odpustiti. 9. Koncem šolskega leta morajo ravnateljstva meščanskih šol im okrajni šolski nadzornik o vsaki izpremembi takoj poročati deželnemu šolskemu svetu.

Odborova seja „Slovenske Matice“ bo v petek, dne 23. septembra 1910 ob polu 6. uri zvečer v društvenih prostorih. Dnevni red: 1. poročilo predsedništva, 2. potrđitev zapisnika zadnje odborove seje, 3. poročilo iz književnega in gospodarskega odseka, 4. poročilo tajnikovo, 5. slučajnosti.

Dr. Fr. Ilešič.

Občni zbor „Akademije“ se vrši 3. oktobra t. l. ob 8. uri zvečer pri Tratniku z običajnim dnevnim redom.

Za slovensko gledališče. Ravnateljstvo nam poroča: Abonnement za slovensko gledališče letos daleko ni tako ugoden, kakor se je smelo pričakovati. Oglasilo se je pač mnogo novih abonementov, zato pa je odpadlo mnogo dosedanjih. Najimovitejši trgovci in najvišji slovenski uradniki, najuglednejši obrtniki in sploh narodnjaki, od katerih pričakujemo vsakdo, da se v prvi vrsti in kot vzorniki vsem drugim abonirajo, še vedno manjka med abonenti. Nasprotno pa so skromnejši sloji mnogo navdušenejši. Ako pa premožni krogi nimajo srca za naše edino slovensko deželno gledališče, ako nimajo smisla za njega najvišji narodni in kulturni pomen, potem je pri nas vsak napredek izključen in obstanek našega prvega umetniškega zavoda v opasnosti. Proracun se niti v svojem najponižnejšem okviru ne more vzdržati. Konstatujemo to že pred začetkom sezone, da ne bo kasneje presenečenja. Brez gnotne podlage je vsak napor brezuspešen. Apeliramo torej na narodno občinstvo, da stori svojo dolžnost, saj se nam obeta najlepša sezona. Že danes je gotovo, da so novi operni in operetni člani prav dobri in marljivi ter da bo repertoire drame, opere in operete res zanimivo. Pest ljubljanski Nemce je abonirala že vse lože in sedeže. Naj bi našel ta resni poziv tudi resen odziv!

Žegnanje v Kamniški Bistrici. V nedeljo, dne 25. t. m. se zaključi letošnja sezona v Kamniški Bistrici. Ob tej priliki bo tam žegnanje. Popoldne ob 10. uri bo imel g. Janko Mlakar, odbornik S. P. D., v tammojšni kapelici mšo, na kar se razvije v koči in okoli nje prosta planinska zabava, na katero vabimo vse prijatelje planinstva, dobre vinske kapjice in boba, ki ga priredi oskrbnica kočje izborna kuharica gđ. Marica Jerajeva. Koča bo lepo okrašena z zelenjem, postavljeni bodo tudi slavoloki. Ker vozi v nedelo zadnjič večerni vlak iz Kamnika ob 9. uri 20 minut, nadejati se je vsled ugodne železniške zveze prav obilne udeležbe. Zanimanje za to prireditev je tudi

Kainz ostane največji in najsamoničnejši igralec vseh dni, kajti doseči ga ne more nikdo, tisoči in tisoči so ga skušali kopirati, a ostali so le sinešni, prekoračili so mejo vzvišenosti do smešnosti že takrat, ko se je Kainz šele dvignil, da doseže vzvišenost svoje umetnosti. Kainz je dal življenje vsemu, kar je bilo okrog njega, njegova oseba se je takorekoč izgubljala na odru, asimilirala se je z dejanjem, soigralci, odrom, a vse se je združevalo v neko celoto, ki jo je oklepal Kainzov duh. Za Sonnenthalom Kainz, za kraljem Learom Romeo. Tragična ironija usode leži v tem slučaju. Ko je govoril na Sonnenthalovem grobu Gregori, dejal je med drugim: „Wallenstein, Slylock, Lear legajo v grob, njim je bila jasna in naravna uganka smrti, presodili so jo resno in trezno! A njih največji interpret Sonnenthal ni mogel razumeti te uganke, preveč umetnosti in moči življenja je bilo v njegovi duši, v njegovi krvi!“

In kaj naj reče govornik ob Kainzovem grobu? Ali naj reče, da je Hamlet, Romeo, don Carlos razumel in zagrešil uganko smrti?

Ne! Kainzova smrt je smrt onega mladega Fritzja, ki ga je Kainz toliko in tolikokrat igral v trilogiji „Morituri“. Nenadno je prišla smrt, tako nekako konvencionalno, ko je živel Kainzov genij, ko je zmagovala njegova umetnost, ko je po njegovih žilah plula kri življenja in moči.

* * *

Še par besed o Kainzovem življenju. Kainz se je rodil dne 2. januarja l. 1858. v Wieselburgu na Ogrskem kot sin nekega železniškega uradnika. Pred 44. leti stopil se prvič na oder Sulkowskega gledališča na Dunaju, ki pa je bil le nekaj poskusni oder. Iz Dunaja je odšel v Maribor, kjer je ostal dve leti, a nato se je pričelo njegovo potovanje po vsi Nemčiji. Ni tam večjega odra, kjer ne bi igral Kainz. Iz Maribora je šel v Lipsko, Meiningen, z Meiningerji pa je šel v Berlin, kjer se je šele pričela slava njegove umetnosti, kjer je Kainz dospel do onega viška svoje umetnosti, kjer je stal do svoje smrti. V družbi Meiningerjev je prišel Kainz tudi na Dunaj, a Halbe ga ni mogel tam zadržati, odšel je v Monakovo, od tam pa zopet v Berlin. Potem pa je bil dolgo časa brez vsakega stalnega angažmaja, gostoval je naokoli, dokler ga ni pridobil L'Arronge l. 1892. za svoj oder. Tam je ostal Kainz do l. 1899. Takrat je prišel Kainz drugič na Dunaj kot član dunajskega dvornega gledališča, kjer je potem ostal do svoje smrti. Dne 8. oktobra l. 1899. je nastopil prvič kot Ernesto v Echegarayevem „Galeottu“. In od tega dne nadalje je igral Kainz vse največje vloge svetovnega repertoarja. Kainzova individualnost je imela največji vpliv na razvoj moderne nemške dramske literature. Kainz je bil interpret vseh največjih figur moderne nemške dramske literature. Uloge, ki jih je kreiral svoje dni Kainz, ostanejo nekaj enotnega, popolnoma osamljene, ker

Kainz je bil dramski umetnosti le eden! — Sicer pa je bilo njegovo življenje popolnoma enostavno, potoval je iz Dunaja v Berlin, iz Berlina na Dunaj, igral je, bavil se kot diletant s slikarstvom, poleti se je odpočival v Semmeringu. Poročen je bil dvakrat, prvič s pisateljico Saro Hutzler, ki mu je umrla l. 1893., drugič se je pa poročil l. 1898 z berlinsko igralko Margito Nansen.

Danes se vrši na Dunaju pogreb velikega umetnika. Ko so svoje dni peljali Sonnenthala k zadnjemu počitku, so pisali listi, da je bil pogreb kraljevski, da se je Dunaj in z njim vsi, ki kolikortoliko pojmujejo značaj in pomen umetniške duše, zavedal, da izgublja v Sonnenthalu kralja-umetnika. In prepričan sem, da spremi na zadnji poti Kainza ves Dunaj, ker le malo je ljudi, ki bi se ne zavedali izgube, ki je zadela Dunaj s Kainzovo smrtjo.

Za Kainza je uganka smrti sedaj rešena, a njegova umetnost je zapuščena, osamljena, s Kainzom se je utrnila ena najsvetlejših zvezd na horizontu gledališke umetnosti ... in oni, ki ljubi in spoštuje umetnost, mora spoštovati tudi spomine največjega umetnika Josipa Kainza.

Popravki. V včerajšnji mali listek se je urinilo nekaj tiskovnih napak, ki motijo smisel posameznih stavkov; med drugimi naj se popravi v drugi koloni stavek, ki naj se glasi: ki so z njimi v primeri Shylockove obresti akt usmiljenja. Mesto gospa Ahring naj se čita pravilno gospa Alving.

V. F. J.

med priprostim ljudstvom, med domačini veliko. V nedeljo dopoldne ob 9. uri bodo na postaji v Kamniku pripravljene vozovi za Stahovico za ljubljanske izletnike. Vstopnine v kočvo v nedeljo ni nič.

Strelna v Tivolij. Treščilo je včeraj dopoldne ob polu 12. uri v hotel „Tivolij“. Strelna je šla skozi ventilator v takozvano „kmečko sobo“ ter je skočila tam v električno svetilko. Pri ventilatorju je nekoliko poškodovala zid. V sobi so bile tri natakariče, ki se jim pa ni nič zgodilo. Električna razsvetljava v hotelu je deloma pokvarjena.

Mednarodna fotografska razstava v Moskvi. Meseca marca in aprila 1911 bo v Moskvi mednarodna fotografska razstava. Prijave je poslati razstavnemu odboru (Moskva, Ruska fotografska družba) do 1. decembra 1910. Razvrstitev skupin je interesantom v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

Društvene vesti.

Kolesarsko društvo „Gorica“ v Gorici priredi v nedeljo, dne 24. sept. 1910 v proslavo XV. letnice svojega obstanka 8. dirko na goriškem dirkališču Voledromo, združeno z veliko ljudsko veselico. Vstopnina 50 vinarjev za osebo. Odbor.

Večer obešencev.

(Dalje.)

Kaj je človek brez samospoznanja, in kaj je stranka, ki se ne pozna in vara samo sebe. Gospoda moja, vsi poznate jetične ljudi. Noben bolnik ni bolj neverjeten, kakor jetičnik. Nikomur ne verjame, da je bolan, ampak veruje samemu sebi, da je popolnoma zdrav in da ima le slabo kri. Zdravniki, ki vedo, kako je z njim, mahnejo z roko in pravijo: nič hudega, drugim pa šepetajo: še dva meseca. Pravijo, da so jetičniki v tem zelo srečni, da varajo sami sebe in da je zato zelo lahka njih smrt. Drugi pa pravijo, da je hudo pustiti človeka v taki prevari. Res je težko pri srcu, ako vam kdo govori o zdravju in je bolan, ako dela načrte za pomlad in ne bo dočkal niti zime, ako se napravi na dolgo pot, da bi pokazal svoje sile in se mora vrniti s pol pota. Danes govori, da mu je boljše, jutri pride smrt. Tako je z jetičniki. Te vrste bolniki ne poznajo sami sebe, varajo se in verujejo samim sebi, da v veri in prevari umrjejo. Vsi okoli njih pa vedo, kako je z njimi in jih gledajo s pomilovalnimi očmi in jim lažejo, da jim ne uničujejo njih prevar. Tako visi umirajoče življenje jetičnega človeka na sami laži in prevari. Ko bi mu povedal resnico, bi se tak človek razjezil, ali celo tožil. Boljše je drugače misliti in drugače govoriti — kajti smrt je neizogibna. Ravno tako je bilo z ono stranko, ki je pisala onemu kmetu. Varala je samo sebe in je varala svet. Govorila je celo o planih i o bodočnosti. V resnici so vsi vedeli, kako je z njo. Bila je jetična. Sama je vedela, da ni vse v redu in se je zdravila. Toda to je bilo, kakor pri jetičniku, ki misli, da ima slabo kri. Jetika je neozdravljiva bolezen in tako je bila ona stranka neozdravljiva. Vsi so tako mislili, toda govoriti in delati je bilo treba drugače. Mnogi so se bali nje bližine, kakor se ljudje boje jetičnega človeka. Celotno po javnih prostorih vise opomini zoper jetiko. Tako je bilo takrat. Ona stranka je imela vse lastnosti jetičnega človeka: govorila je o bodočnosti, delala je načrte za pomlad in se je včasih celo spuščala na pot, da bi dokazala svojo silo, toda vrniti se je morala s pol pota. Jetika ni glavna bolezen, ampak pojavlja se drugod. Zgodí se, da je glava razumna, a telo je jetično. Kaj bi glava brez telesa? Mrtva je in brez pomena. Tako je bilo z ono stranko. In kar je bilo glavno: vedno je bilo treba drugače misliti in drugače govoriti, kajti jetičniki ne preneso resnice in se jeze nad onimi, ki jim trdijo, da so bolni. Ako bi bil drugače mislil in drugače govoril, kakor so to delali vsi drugi, bi danes stal med množico, ali celo med sodniki; tako pa se je zgodilo, kakor je bilo usojeno. Prav je tako, da je prišel dan spoznanja. Celotna dedščina jetičnih je nevarna. Veter je zazibal njegovo okroglo črno senco, pomolil je brado naprej in je gledal čez ravan, kakor čez izgubljeni slovenski dom. Poleg njega je visel obešenec z dolgimi rujavimi brkami, nerodno se je zaobrnila glava pri obešanju. Počasi se je zibala njegova dolga senca. „Jaz bi niti ne govoril o jetiki,“ je rekel, „neprijetno je jetičniku govoriti o smrti, kakor je težko starcu govoriti o testamentu. Govorite starcu o smrti in si bo mislil: Komaj čakajo, da odidem, da bi si razdelili; nalašč jim ničesar ne dam. In gre stara korenina in se s svojim imetjem zapre v svoj kot. To je moje, si misli, in ne dam nikomur iz rok. Pri nas je trma doma in težka je vzgoja pri trmastih ljudeh. Seveda jih niti trma niti laž ne reši pred smrtjo. Toda jaz nisem hotel govoriti o smrti ampak o vzgoji. Kako je z vzgojo in kako je z barvami? Nekoč sem videl veliko sliko — v nekem vseslovanskem društvu je bilo — ki je predstavljala — ru-

meno nevarnost. Na neki gori stoji nemški cesar Viljem I. Odbogaposlani v vsej svoji mogočni pozi, krog njega so zbrani vladarji in ljudje vseh narodov, kakor da iščejo pri njem zaščite; v daljavi pa se sveti daljni vzrok z nizkimi japonskimi kočicami, — to je namreč za Evropo — rumena nevarnost. Pod sliko je stal poziv nemškega cesarja napisan z njegovo lastnoročno pisavo: Völker Europas schützet eure heiligen Rechte! Nemški cesar je svaril, Evropo pred rumeno nevarnostjo. Kazal je s prstom na njo. Kako je z rumeno barvo, vemo vsi. Posebnega spoštovanja ni imel nikdar narod pred njo, kajti nič dobrega narod ne misli o onem, o katerem trdi, da je rumen. Zato bi se lahko svarilo pred rumeno nevarnostjo, kakor je svaril nemški cesar. Toda „quod licet bovi, non licet Jovi“. In tako je težava pri nas z vzgojo in z barvami. Nemški cesar svari pred rumeno nevarnostjo, narod ne spoštuje rumene barve — in to je v redu. Ne smeš pa zaklicati: varujte se rumene nevarnosti, narodi Evrope, varujte svoje svete pravice! Vzgoja pravzaprav z barvami nima nič opraviti in vendar so nekateri slišali o belo rumeni in črno rumeni vzgoji. No in nič čudnega, kajti rumeni ljudje slišijo in vidijo drugače, kakor se tudi skozi rumeno steklo vidi svet v drugi luči. Danes ga že ni na svetu kričaća, ki bi ne govoril o narodni vzgoji, o ljudski prosveti, o izobrazbi naroda. Toda kje je vse to? Kaj je danes boljše od nekdanj? Pa da govorim o barvah: z rdečimi prtovi dražijo španski toreadorji bike pri slavni biko-borbah, z isto barvo draži nagajiv deček jezne purana. Pravijo, da ima rdeča barva podoben uspeh tudi kje drugje. (Dalje.)

Razne vesti.

* **Varnostne odredbe proti modernizmu.** „Kölnische Volkszeitung“ poroča iz Rima: Kongregacija svetih obredov je potom posebnega dekreta prepovedala čtivo zgodovinskih časopisov in branje Bonagutijevih knjig, ki tvorijo glavno ognjišče modernizma v Rimu. Enak slučaj se ni pripetil že najmanj deset let.

* **Nekdanji vojni atašé, — sedaj tat.** Pred par dnevi je bil aretiran v Frankfurtu ob Menu neki človek, ki je ukradel juvelirju Kochu dragocenosti za 142.000 mark. Policija je dognala, da je aretirana oseba Ciril Earduy, bivši poslaniški atašé ameriške vlade. Earduy je bil iz svoje službe odpuščen radi velikih poneverjenj. Nato je stopil v službo kot natakari in končno postal navaden tat.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

Proces Bielohlawek.

Dunaj, 21. septembra. Proces Bielohlawek je bil danes pred sodiščem končan in sicer je bil Zitterer obsojen na 14 dni zapore.

Belokranjska železnica.

Dunaj, 21. septembra. Projekcijska dela belokranjske železnice so v celoti že dogotovljena. Stroški za zgradbo belokranjske železnice so v celoti že določeni. Stroški za zgradbo belokranjske železnice so proračunjeni približno na 18 milijonov kron.

Železniška nesreča v Rottenmannu.

Rottenmann, 21. septembra. Prizor na železniški razvaline je še danes naravnost strašen. Lokomotivi bodo mogli spraviti šele danes v Selzthal. 200 delavcev dela noč in dan, da oprosti progo.

Cesar Viljem na Dunaju.

Dunaj, 21. septembra. Nemški cesar Viljem si je danes ob četrta na 1. uro opoldne ogledal mestno hišo. V dvorani ga je pozdravil dunajski župan dr. Neumayer, nakar mu je cesar v zelo pristranih besedah odgovoril.

Pred otvoritvijo ogrskega državnega zbora.

Budimpešta, 21. septembra. Različne ogrske stranke se že pripravljajo za novo zasedanje državnega zbora. Kossuthova stranka je že imela konferenco, na kateri se je razmotrival sedanjí položaj in določilo strankino stališče. Narodna delavska stranka bo imela svojo konferenco šele koncem tega meseca.

Preiskava proti rumunskim katehetom ustavljena.

Budimpešta, 21. septembra. Kakor znano, je prejšnji ogrski naučni minister odredil, da se mora na Ogrskem verouk podučevati v ogrskem jeziku. Ker se rumunski kateheti temu ukazu niso hoteli pokoriti, je bila proti 306 katehetom upejlana preiskava, katera pa je bila kmalu ustavljena. Samo šest jih je bilo še v preiskavi. Justično ministrstvo je sedaj odredilo, da se sedaj preiskava tudi proti tem šestim ustavi.

O demisiji turškega finančnega ministra.

Carigrad, 21. septembra. Mnogi listi so prinesli vest, da namerava turški finančni minister demisionirati. Carigrajski listi poročajo sedaj, da je vest nastala le vsled tega, ker se finančni minister ni udeležil zadnje ministrske seje, to pa le radi tega, ker se preveč intenzivno peča s proračunom za prihodnje leto. Sicer se pa tudi vojni minister ni udeležil zadnje seje.

Izjemno stanje v Monastirju in okolici.

Solun, 21. septembra. Izjemno stanje in vstaški zakon v Monastirju in okolici sta imela velikanski uspeh. Hišna preiskava, ki se je vršila pod osebnim vodstvom Torgut Sefket paše, je imela istotako izredne uspehe. Zaplenjenih je bilo okoli 2000 pušk, 1500 samokresov, mnogo bomb in različnega drugega razstreljiva.

Lastnik, glavni in odgovorni urednik:

Milan Plut.

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

Kuč za slabokrvne in prebolele je zdravniško priporočeno črno damatinsko vino Kuč najboljšo sredstvo 5 kg franko K 4.—
Br. Novakovič, Ljubljana.

Mali oglasi.

Beseda 5 vln. — Za one, ki iščejo službe 4 vln. — Najmanjši znesek 50 vln. — Pismenim vprašanjem je priložiti znamko 20 vln. — Pri malih oglaših ni nič popusta in se plačujejo v naprej; zunanji inserenti v znamkah. Zaključek malih oglasov ob 6. uri sveder.

Glasovir najnovejše vrste, malo rabljen, se ceno prodaja. Več pove inseratni biro „Jutra“. 242/3—10

Malo rabljeno motorno kolo 3 in pol HP se pod jako ugodnimi pogoji prodaja. Naslov pove inseratni biro „Jutra“. 261/3—2

Enoletni prostovoljec preda več dobro ohranjene prostovoljske obleke kakor tudi vse zraven spadajoče predmete. Ogleda se lahko vsak dan od 12.—2. in od 6.—8. ure zvečer do 28. t. m. Naslov pove inseratni biro „Jutra“. 162/3—1

Izjava.

Podpisani s tem naznanjam, da je dosednji moj uradnik gospod Franc Weiss iz moje službe izstopil in da ni opravičen za moj račun nikakih kupčij sklepati kakor tudi ne za moj račun denarja sprejemati.

Josip Škerlj, spediter.

2 gospodični

se sprejmeta na stanovanje in dobro hrajo.

Kje, pove inseratni biro „Jutra“.

Hiša z vrtom

hribčkom in vsem gospodarskim poslopjem, se pod jako ugodnimi pogoji prodaja.

Kje, pove inseratni biro „Jutra“.

Dva osla

z uprego in vozom prodaja

Karol Jelovšek na Vrhniki.

Alfonz Breznik

c. kr. zaprišežen izvedenec in učitelj „Glasbene Matice“.

Ljubljana, Kongresni trg št. 13.

(poprej Gradišče št. 11.)

Prva, najstarejša, največja in edina domača trdka vseh glasbenih instrumentov, strun, (tudi specialitet) in muzikalij. Najraznovrstnejša izbira in najcen. izposojalnica prvovrstnih klavirjev in harmonijev.

Prodaja na najmanjše obroke. — Ugodna zamena. — 10letno jamstvo. — Generalno zastopstvo dvorne in komorne trdke Czapka, Rösler, Stelzhammer, Hötzl & Heitzman, Manborg, Horugel i. dr.

Popravila in uglaševanja vseh glasbil sprejema najceneje. — Vsak instrument moje zaloge je najskrbnejše preizkušen.

Velika izbira nagrobnih spomenikov

iz vsakovrstnega marmorja, granita, sijenita in labradorja, kakor tudi grobnih okvirjev iz kamna in cementa. Preskrbe se tudi slike pokojnih natančno po fotografiji na spomenike. Naročila izvrši po željah točno in ceno

F. Kunovar,

kamnosek pri novem pokopališču, Ljubljana.

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Najboljša ura

sedanjosti:

zlata, srebrna, tula, nikelnasta in jeklena se dobi samo pri

H. SUTTNER

Ljubljana, Mestni trg.

!! Lastna tovarna ur v Švici !!

?	I	?
I	K	O
?	O	?

Tovarniška varstvena znamka:

„IKO“

?	I	?
I	K	O
?	O	?

„Narodna kavarna“

Fran Krapeš.

Priporoča se za vsa v svojo stroko spadajoča dela

J. ZAMLJEN

čevljarski mojster

V LJUBLJANI, Sodnijska ulica št. 3

izdeluje prave gorske in telov. čevlje.

ZALOGA IN IZDELOVANJE OBLEK PO MERI:

LJUBLJANA DVORNI TRG 3

A. KUNC

Največja zaloga čevljev domačega izdelka.

I. KEBER,

Ljubljana, Stari trg št. 9.

Na debelo in na drobno. Najnižje cene. Vzorci na zahtevanje.

Miši in podgane narede največjo škodo v kletih in skladiščih.

Te se najhitreje uniči z mojo nanovo od mene iznajdeno uničevalno pasto, ki jo more vsakdo in povsod uporabljati. Cena pasti pol kilograma K 3.—. Izgotavljam tudi najnovejše in od občinstva kot najboljše priznane mehanične pasti za miši in podgane, ki prekosijo vse iznajdbe na tem polju. Vjame se v tako past 15 do 20 miši, ne da bi bilo treba past znova nastavljanje. Cena pasti za podgane K 8.—, za miši K 3-60 do K 5-20.

Dobiva se pri iznajditelju in izdelatelju:

L. Pösch

kleparski mojster, Dunaj XVII., Blumengasse št. 60.

Izgotavlja stenske in namizne akvarije, kopalne kabine za ptiče, ročne, stenske, vozne in nagrobne svetilke itd.

Slovenci! Spominjajte se prekoristne družbe sv. Cirila in Metoda!

Združeni čevljarji v Ljubljani

Wolfova ulica 14

priporočajo za pomladansko in poletno sezono svojo

bogato zalogo obuval

vseh vrst moških, ženskih in otročjih, domačega in tujega izdelka. — Gumi za pete, vrvice, zaponke, čistila itd. vedno v največji izbiri.

Specijalisti za nepremočljive lovske in turisticke čevlje. Izdeluje se tudi po meri v lastni delavnici, ter se sprejemajo tudi popravila.

Postrežba točna, cene solidne.

Zunanja naročila proti povzetju. — Zahtevajte cenovnike.

Ustanovljena 1847.

Ustanovljena 1847.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg šte. 7.

Največja zaloga pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe. Preproge, zastorji, modroci na vzmeti, žimnati modroci, otroški vozički itd.

52-2

Najnižje cene.

Najsolidnejše blago.

Prvo slovensko podjetje za napravo električnih central.

Izvršuje električne naprave z vodno silo, na par, z bencinmotorji s surovim oljem.

Vsakovrstne transmisije za mline, žage itd.

Poprave bencin-motorjev, avtomobilov, elektro-motorjev, dinamo- in parnih strojev: poprave v tiskarnah in pivovarnah.

Naprava transporterjev za opekarne po najnovejšem sistemu, kakor tudi aparati za rezanje strešne opeke za zid — patent Marzola.

Izvršuje vsa strojna in mehanična dela točno, solidno in po nizki ceni. Načrte in proračune ne zahtevanje.

D. FAKIN strojno ključavničarstvo in podjetje za elektr. naprave

Ljubljana, Poljanska c. 67. Telefon št. 73.

Ivan Jax in sin

v Ljubljani, Dunajska c. 17

26-2

priporočajo svojo bogato zalogo

voznih koles.

Šivalni stroji za rodbino in obrt.

Brezplačni kurzi za vezenje v hiši.

: Pisalni stroji „ADLER“ :

Za jesensko in zimsko sezono

prispele nad 35.000 komadov svežega blaga in sicer:

nad	5.000 kom. oblek	za gospode	od K 8—	naprej
„ 2.000	„	„ dečke	„	„ 6—
„ 2.000	„	„ otroke	„	„ 4—
„ 1.000	„ posameznih hlač	„ gospode	„	„ 4—
„ 5.000	„ pelerin iz velblodje dlake	„	„	„ 6—
„ 1.500	„ površnikov, raglanov in zimskih sukenj			
„ 500	„ posameznih modnih telovnikov	„	„ 3—	„
„ 18.000	„ konfekcije za dame in deklice kakor paletoti, raglani, mantile, kostumi, pelerine, krila in bluze.			

Priznana nizke cene!

Angleško skladišče oblek O. BERNATOVIČ,

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

Ustanovljena l. 1882. — Telefon št. 185

Poštarne hranilnice na račun šte. 828.405

Ogrska poštna hranilnica šte. 19.864

Kmetiska posojilnica ljubljanske okolice

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Ljubljana, Dunajska cesta 18

v lastnem zadrugnem domu

je imela koncem leta 1909 denarnega

prometa K 83.116.121.11

upravnega premoženja

K 20.775.510.59

obrestuje hranilne vloge

po 4 1/2 %

brez vsakega odbitka rentnega davka, katerega plačuje posojilnica sama za vložnike.

Sprejema tudi vloge na tekoči račun v zvezi s čekovnim prometom in jih obrestuje od dne vloge do dne dviga.

Stanje hranilnih vlog nad K 20.000.000.

Rezervni zaklad K 400.000.

Posojuje na zemljišča po 5 1/4 % z 1 1/2 % na amortizacijo ali pa po 5 1/4 % brez amortizacije; na menice po 6 %.

Posojilnica sprejema tudi vsak drugi načrt glede amortizovanja dolga.

URADNE URE: vsaki dan od 8.—12. in od 3.—4. izven nedelj in praznikov

F. P. Vidic & Komp., Ljubljana

tovarna zarezanih strešnikov

ponudi vsako poljubno množino

52-9

patentirani dvojno zarezani

strešnik-zakrivač

s poševno obrezo in priveznim nastavkom, „zistem Marzola“.

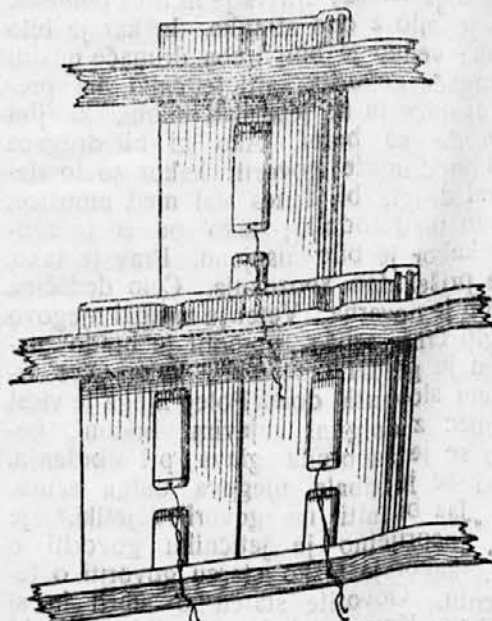
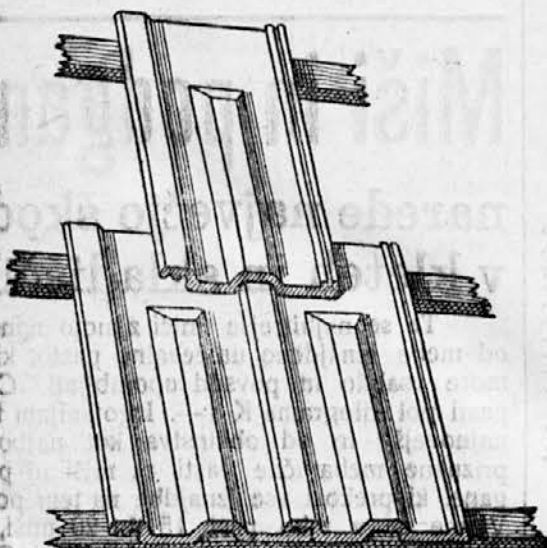
Brez odprtih navzgor!

Streha popolnoma varna pred nevihtami!

Najpreprostejše, najcenejše in najtrpežnejše kritje streh sedanjosti!

Na željo pošljemo takoj vzorce in popis

Spretni zastopniki se iščejo.

Delniška glavica:
K 5.000.000.

Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.

Rezervni fond:
K 450.000.

Stritarjeva ulica šte. 2.

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu in Sarajevu.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih 4 1/2 %.